

זה בורר פרק שלישי מנהדרין

כד.

עין משפט
נר מצוה

י' א מ"י פ"ד מהל' שבת
הלכה ד' סמג לאוין סה
טוש"ע א"ח סי' רנו ענין
:1

יא ב ג מ״י פ״ז מהל' קנהדרין הלכה ב סמג
עשין לו טוש״ע ח״מ ס׳ כב
סעיף א ובשקמו מידו:
יב ד מ״י שס הלכה ג
טוש״ע שס סעיף ג:

תורה אור השלם

1. וְאָרְעָה אֶת זָנֶאן
 הוֹרַעְהָ לִבְנֵי הָהָאן
 וְאֶפְסֵי לֹן מִקְלֹתֶיהָ
 לְאֹחֶד קִרְיָתָהּ עִנֵּם
 וְלְאֹחֶד קִרְיָתָהּ חֲבֵלִים
 וְאָרְעָה אֶת הָהָאן;
 וְכִי־רֵא יֵא
 2. וְיִמְרֵא אֵלֶיהָ שֶׁנִּי
 הַיִּצְרֵר הַמְּרִידִם עַל
 אֲדוֹן כָּל הָאָרֶץ;
 וְכִי־רֵא דִּי
 3. וְשִׁנֵּם וְיִתֵּם עֲלֶיהָ
 אֶתְחַמֵּד מִקְלֵי הָאֹחֶד
 עַל שִׁמְלֹתֶיהָ; וְכִי־רֵא
 4. וְאָשָׂא עֵינֵי וְאָרָא
 וְהִנֵּה שְׂתֵּינִי נִשְׁיִם
 וְיֹצֵאת וְכֹנֵסִים בְּכֹנֵפֵיהֶם
 וְלֹהֶרָה כְּנֵפֵיהֶם כְּנֵפֵיהֶם
 הַסְחִידָה וְתִשְׁאֲנָה אֶת
 הָאֵפֶסֶת וְכֹסֵי הָאָרֶץ וְכִיֵּן
 הִשְׁמִיטָה; וְאִמְרָא אֵלֶּי
 הַמֶּלֶךְ הַדָּבָר בִּי אֲנִי
 הָמָּה מוֹלִיכוֹת אֶת
 הָאֵרֶץ; וְאִמְרָא אֵלֶּי
 לְבַטּוֹת לִי חַת כְּאָרֶץ
 שְׁנֵי רֹדְכִין וְיִתֵּחַשׁ שֶׁנִּי
 עַל מַכְתָּהּ;
 וְכִי־רֵא טִי-א
 5. אַחֲוֹת לִנּוּ קִטְנָה
 וְשִׁנֵּם אִין לִי מִשְׁמֵחָה
 וְאֶדְרִישׁ בֵּינִי שְׂדֵי־בַר
 בָּהּ; בְּשֵׁי־הִירִים ח ח
 מִשְׁחָשְׁבִים וְשִׁנֵּי־בַר
 6. אִי־כֵּן טִי-א
 7. אִי־כֵּן טִי-א

רבינו חננאל

הלכה כחכמים ואף ר' אל
אמר לא לברא אלא אבא
נמי לברא קאמנא על
דאבא רבין א"ר יוחנן
דאשר בעדון פסולין
ניינין שבוין דמגסל
ערים מפלי נמי דלומר
לכומר וכול בעל דין לומר
כך נגמרו הדין
שקבילת על עציני דלומר
בפני כ"ד חזר מאחר
כפסל דין כי ר' ראיא
תורת חתולתו הדין ור' אל
זה וצריך' אנו לברר לו
דינינו כ"ה פשוטה היא:
והיו חכמים ומבכבין ה
אם הלא תראה כי ב
סורא ר' יוחנן קוש בבי
המדרש רואה כח החכמה
שכר כאלו עורקו הדין
ושותנו לו ביה. והיה
אומר על ר' מאיר פה
קודש ישמר דברו
ואפ"ם שאמר רבינא
ההוא ר' מאיר בבית
המדרש כאלו עורק ושותנו
היה הדין לו ביה. וכן ר'
היה יושב ואומר אהורן
הלטימן שבחת העצור.
אמר לפניו ר' ישמעאל
אמר יוסי אמר התיר
הלטימן העצור אמר ר'

בְּיִלְדָּה במקרא ובמשנה וכו'. פירש רבינו תם דבשלמלוד שלנו
 אנו פוטרין עממו ממה שאמרו חכמים (מסכת ע"ג דף
 ע"ב) לעולם ישלם אדם שותפיו שלם במקרא שלם במשנה שלם בש"ס
 אע"פ כן אנו קוראים בכל יום פרשת התמיד ושונים במשנת איהו
 מקומן וגורסין רבי ישמעאל אומר
 רשירי מיון דחבלי
 בשלם עשרה מדות וכו' :

אמר רב דימי בגין דקבליה ע"ה
בחד. פירש הקונט' דאפילו
כי קאמר ר' מאיר דיכול לחזור בו
ולא נהירא דכיון דלכרותא נקטיה
הוה ליה למימר לא דריכא כו'
דמקאמר בגון משמע דדוקא
אמר בגון דקבליה עליה צדד כל כן
נראה דאמילתייהו דרבנן קאי דדוקא
בגון דקבליה עליה צדד דחדא
לרעותא הוא דאיכא קאמרי רבנן
דאינו יכול לחזור בו אבל אי קבליה
עליה כזי תרי יכול לחזור בו אף
דרבנן כיון דאיכא תמרי צרעומא:
רבא

המדרש כאלו עוקר הרי הרים וטוחנו זה בזה הכי קאמר בא וראה א"כ כמה מחבבין זה את זה כי הא דיתבי רבי וקאמר אסור להטמין את הצונן אמר לפניו ר' ישמעאל בר' יוסי אבא היתיר להטמין את הצונן א"ל א"כ כבר הורה זקן אמר רב פפא בא וראה כמה מחבבין זה את זה דאילו רבי יוסי קיים היה כפוף ויושב לפני רבי דהא ר' ישמעאל בר' יוסי ממלא מקום אבותיו הוה והיה כפוף ויושב לפני רבי וקא אמר כבר הורה זקן א"ר אושעיא ואי דכתיב ו'אקח לי (את) שני מקלות לאחד קראתי נועם ולאחד קראתי חובלים נועם אלו ת"ח שבארץ ישראל שמנעימין זה לזה בהלכה חובלים אלו ת"ח שבבבל שמחבלים זה לזה בהלכה ו'ויאמר (אלי) אלה [שני] בני היצחק העומדים וגו' ו'ושנים זיתים עליה יצחק אמר רבי יצחק אלו ת"ח שבא"י ו' שנוחין זה לזה בהלכה כשמן זית ושנים זיתים עליה אלו ת"ח שבבבל שמרוזין זה לזה בהלכה ו' כזית ו' ואשא עיני וארא והנה שנים נשים יוצאות ורוח כנפיהם ולהנה כנפים כנפי החסידה ותשאנה ו' האיפה בין השמים ובין הארץ ואומר אל המלאך הדובר כי אנה המה מוליכות את האיפה ו'ויאמר אלי לבנות לה בית בארץ שנער ו'א"ר יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי זו חנופה וגסות הרוח שירדו לבבל וגסות הרוח לבבל נחית והאמר מר עשרה קבין גסות ירדו לעולם תשעה נטלה עילם ואחת כל העולם כולו אין לבבל נחית ואישתרובי דאישתרוב לעילם דיקא נמי דכתיב לבנות ו'לה בית בארץ שנער ש"מ והאמר מר ו' סימן לגסות הרוח עניות ועניות לבבל נחית מאי עניות עניות תורה דכתיב ו' אחות לנו קטנה ושדים אין לה ו'אמר ר' יוחנן זו עילם שזכתה ללמוד ולא זכתה ללמד מאי בבל א"ר יוחנן בלולה במקרא בלולה במשנה בלולה בתלמוד במחשכים הושיבני כמתי עולם אמר ר' ירמיה ו'זה תלמודה של בבל: **מתני'** ו'אמר לו ו'נאמן עלי אבא נאמן עלי אביך ו'נאמנים עלי שלשה רועי בקר ר"מ אומר יכול לחזור בו וחכמים אומרים: אינו יכול לחזור בו היה חייב לחבירו שבועה ואמר לו דור לי בחיי ראשך ר"מ אומר יכול לחזור בו וחכ"א: אין יכול לחזור בו: **גמ'** ו'אמר רב דימי בריה דרב נחמן בריה דרב יוסף כגון דקבליה עליה בחד אמר רב יהודה אמר שמואל מחלוקת במחול לך אבל באתן לך דברי הכל יכול לחזור בו ורבי יוחנן אמר באתן לך מחלוקת איבעיא להו באתן לך מחלוקת אבל במחול לך דברי הכל אין יכול לחזור בו או דילמא בין בזו ובין בזו מחלוקת תא שמע דאמר רבא מחלוקת באתן לך אבל במחול לך דברי הכל אין יכול לחזור בו אי אמרת בשלמא באתן לך מחלוקת אבל במחול לך דברי הכל אין יכול לחזור בו רבא דאמר כרבי יוחנן אלא אי אמרת בין בזו ובין בזו מחלוקת רבא דאמר כמאן רבא טעמא דנפשיה קאמר איתיביה רב אחא בר תחליפא לרבא ו'היה חייב לחבירו שבועה ואמר לו דור לי בחיי ראשך רבי מאיר אומר יכול לחזור בו וחכמים אומרים אין יכול לחזור בו

מא

בצעדים פטולים ודיינין כשרין. בעל דין פוסל הדיינין והעדים ומנאלו בדבריו אמת על העדים ומשום הכי מהימנין ליה אפי' לגבי דיינין: **שנמאלו דבריו אמת** על הדיינין שפסולין הם ומשום הכי מהימנין להו אעדים אליצא דר"מ ורבנן לית להו מינו: **אינא צי דינא הארינא.** ואינו נובע צדוות:

דינא אחרינא. ואינו נוגע צעדות:

רצין סבר אמרינן מיגו. בעלמא

בדקיימא הכא טעמא משום מיגו
הוא ואי לאו הכי הוא לא הוה פסיל
דבי מאיר ולרב דימי לא אמרי' מיגו
בעלמא: וטוהנן זה צוה. מטיח
ומקיש זה צוה אלמא חריפא טובא
הוה ומקרי ליה לר' מאיר דרך ענוה
פיה קדוש: אמר רבינא. והיא תמיהא
הלא ר' מאיר עוקר הרי המים הוא
ככלומר אליו וגבר טפי טובא: בא
וראה כמה. כלומר לא אתמוהי קא
מתמיהי אלף הכי קאמר בא וראה
כמה בני ארץ ישראל מחבדין זה את
הה דהא ריש לקיש חריף וחכים טובא
הוה וקרי ליה לר' מאיר פה קדוש
בדקא מחבדי ליה ומיישב את הדבר
למחבדין: להטעמן אה הוה. מים
זוהן וממירא שלא יוחמו אסור
להטעמין בחול זוהן (לזורק שבת) [בשבת]:
והוה וקן. ר' יוסי דאולנין בתיבא:

ממנה מקום חסודי. חסוד כדאי:
מחצלים. בלשון עז וחמה מקשין זה
לזה. ובני א"י נוחין יחד ומעיינין יחד
ומתקן זה את דברי זה והשמועה
יוצאה לאור: משמנין. נוחין כשמן:
(ע) איפה. זה ילד הרע: שתי נשים.
חנפות^ט ובקט הרוח: ורוח כנפיהם.

לשון גסות הרוח: כלנפי החמידה.

וְאֵלֶּם חֲסִידֵי: וְלֹא כְּחִידֵי (ב) לֵהֶם
 וְלֹאמַר הַחֲמִת לְבָדָה נִשְׁעֶבֶת שֶׁ:
 דִּינָאָל עֵינֵינוּ פֹּרָה. בְּעִילֵם יֵהָ. דִּינָאָל
 בְּעִילֵם הוּא דְּכִתִּיב (דִּינָאָל ח) וְאֵלֵי
 (יֵיחִי) בְּשׁוֹן הַבִּירָה אֲשֶׁר בְּעִילֵם
 הַמְּדִירָה וְלֹא רִבֵּן תּוֹרָה. עוֹרָה הוּא
 בְּצִבְלָל וְלֹמֵד חֵק וּמִשְׁפָּט יִשְׂרָאֵל:
 וְנִבְחָשִׁים הוֹשִׁיבֵי. שְׂאֵין נֹחֲשִׁין זֶה עִם
 זֶה וְתַלְמוּדֵם סֶפֶק בִּידֵם: **בְּרַתִּי נָאֵן**
 עֵלִי. לֵהִיִּת דִּין: **אֲבָא**. פֶּסֶק מִן
 הַתּוֹרָה לְדוֹנֵי לֹא לִחְוֹת וְלֹא לְחִיּוּב
 לְיִנְפָקָא אֶל בְּפִירְקִין (דִּף ח): מֵלֵא
 וְיִמְחֹמוּ אֲבוֹת עַד בָּנִים וְגוֹ' (י) דּוֹר לֵךְ
 לְשׁוֹן שְׂבוּעֵם: **יֹכֹל לְחַזֹּר בּוֹ**. וְלִישָׁל
 שְׂבוּעָה גְּמוּרָה: **גְּמ' דַּקְבִּילָה עֲלֵיהּ**
בְּחָד. דִּינָאָל וְאֵעִ"ג דִּלִּיכָא תְּרִי
 אֲחֵרֵינִי בְּהִידָה אִי"ר מֵאִיר יֹכֹל לְחַזֹּר
 בּוֹ: **בְּמַחֹל** כֵּךְ. אִי תוֹבֵעַ אֲמֵר
 לְנִתְבַּע נָאֵן עֲלֵי אֲבָא אִו אֲבִין אִם
 יִיחִיּוּב יֵהָ מַחֹל כֵּךְ הֵם קִאֲמֵר
 דִּבְנֵן אִינִי יֹכֹל לְחַזֹּר בּוֹ דִּסְא זְכָה
 אִם בְּמָה שְׂבִידוֹ מִכִּין שִׁלָּא זְכָה:
אֲבָל בָּאֵן כֵּךְ. דִּנְתַּבַּע אֲמֵר
 לְתוֹבֵעַ אִם יִיחִיּוּבִי אֲבָא אִו אֲבִין
 אֲמֵר: **דְּבִרִי הֵכָל יֹכֹל לְחַזֹּר**.
 הַדְּרָאֵל וְהַמְּנוּן בִּידוֹ אִין בּוֹ כַּח תּוֹבֵעַ
 אֲלֹהֵאִיא אֲלֵא בְּדִינֵין כְּשֵׁרִין: **עַמְמֵיהּ**
 נִפְשֵׁיהּ קִאֲמֵר. וְפִלְגֵי אֲתֵרֵיִיִּהּ:
 בָּאֵן

בארות

נהגו וכן מרדכי, והו' היא דורש עוקקים במורה ולא זכו אלו החכמים לנצח לאלו לא היה להם שדים
מכחידי צמחם כי הכין לצנו לדרוש את מורה ה' ועשומם ולנצח בישראל חק ומשפט (שם, ובעיני'
בבבבל, שהם עמון (חגיגה י'). נאמן עלי אבא. דיינין קמייר מדקתא ג' רועי בקר (לעיר כג).
ואל דקתא נאמן עלי אבא נון קדליה ביה נחד דין ויש שנים נכרין עמו ואפילו הכי כיון דקסלו
מדאורייתא מלי עליה דיינין (ג).

נשארה נגזסת הרוח ידרה עליהם. "עליהם אית בני עניות תורה ואמר ר' סימון לגזסת הרוח עניות תורה כמו עליהם שוכנה לל בבבל כלומר טעמים שלו צפונים ועלולים כמים עמוקים: ירושלמי תרין בני אינה הוה להון דין באנטוכיא אמר חד לחבריה ציחא כתבין ומשלחין וכוונדא לרבנן. חן בני אינה תורה חן וטבאיהו דא אומר בני הגדול חן אומר בני הקטן ש"כ כלומר אבא דעור אחר חמו. ואין ואחר חמו נאמנן וכן ר' מאיר אומר רבלי לחוורין בן יוחנאי א"י כובל לחוורין בן מעבלין איתו רבלי לחוורין בן וכן מפורש בשבועות (מ"ב ע"א) וכן המקביל לזה, רועי כרע כרעו בהן (והקביל) והמקביל על דברי ר' חללי חללי כרעו בהן (והקביל) וכן יוחנן אמר חללי חללי

מסורת הש"ס

[illegible]

הגהות הב"ח

(ח) גמ' א"ר יצחק וכו'
ת"ח טבא"י שמשמנין זה
לזה:

מוסף רש"י

[illegible]

() ואכ